

Wat ik graag wil vertellen ...

Opdracht: Analyseren

1. Inleiding

Presenteren is een belangrijke vaardigheid. Leerlingen dienen zich op een juiste wijze uit te drukken, waarbij hun presentatie goed is opgebouwd en de taal passend is. Deze les besteedt aandacht aan presentatievaardigheid. Op basis van filmbeelden leiden de leerlingen af welke vaardigheden nodig zijn om op een goede manier jezelf en je verhaal te presenteren. Aan de hand van een checklist bereiden ze hun presentatie voor en beoordelen ze elkaars presentatie.

In deze opdracht leren de leerlingen waar ze aan moeten denken bij het verzorgen van een presentatie. Ze oefenen het verzorgen van een presentatie en beoordelen de presentatie van klasgenoten.

vak	Nederlands
schooltype / afdeling	onderbouw vmbo
leerjaar	klas 2 vmbo
tijdsinvestering	3 lessen (180 minuten) + huiswerk
onderwerp	presenteren
hogere denkvaardigheid	analyseren, evalueren
referentiekader taal, niveau 2F	Spreken: <ul style="list-style-type: none">• Kan vragen beantwoorden naar aanleiding van de presentatie.• Gebruikt korte eenvoudige zinnen en verbindt deze door de juiste, eenvoudige voegwoorden en verbindingswoorden.• Kan het verschil tussen formele en informele situaties hanteren.• Maakt de juiste keuze voor het register en het al dan niet hanteren van taalvariatie (dialect, jongerentaal).• Beschikt over voldoende woorden om zich te kunnen uiten. Het kan soms nodig zijn een omschrijving te geven van een onbekend woord.• De uitspraak is duidelijk verstaanbaar, ondanks een eventueel accent, af en toe een verkeerd uitgesproken woord en/of haperingen.• Vertoont een redelijke grammaticale beheersing.• Aarzelingen en fouten in de zinsbouw zijn eigen aan gesproken taal en komen dus voor, maar worden zo nodig hersteld.• Is goed te volgen en kan zich gemakkelijk uitdrukken.• Vloeiendheid kan minder zijn als er nagedacht moet worden over de grammaticale vorm, de te kiezen woorden en herstel van fouten.
bron	Materialen Presentatie geven 2F (ITTA, 2012); www.campangeleersucces.nl

2. Opdracht

Inleiding

Waar gaat deze opdracht over?

Een presentatie geven is voor veel mensen erg spannend: Wat moet ik precies zeggen? Hoe zorg ik dat mijn verhaal interessant is? Vertel ik mijn verhaal rustig genoeg en ben ik goed verstaanbaar?

Wat wordt er van je verwacht?

In deze lessen leer je waar je aan moet denken als je een presentatie geeft. Je oefent met het geven van een presentatie en beoordeelt de presentatie van je klasgenoten.

De opdrachten

LES 1: WAT IK GRAAG WIL VERTELLEN ... – Presenteren in de klas

Na deze les weet je waar je aan moet denken als je een presentatie verzorgt.

Opdracht 1

Je werkt in een groepje van 4. Speel het spel *Taboewoorden*. Je hebt daarvoor Werkblad 1 nodig. Je docent geeft je dat werkblad en legt uit hoe het spel gaat.

Opdracht 2

Bedenk eerst voor jezelf: wat vond je lastig aan opdracht 1? Bespreek dat met je klasgenoten in je viertal. Je docent zal een paar leerlingen vragen hun antwoord met de klas te delen.

Opdracht 3

Dit is een klassikale opdracht. Van je docent krijg je Werkblad 2 hiervoor.

Bekijk een filmfragment waarin cabaretier Guido Weijers een spreekbeurt houdt. Wat vind je goed aan zijn presentatie en wat vind je minder goed? Noteer dat op Werkblad 2.

Opdracht 4

Noteer met je viertal tips voor het geven van een goede presentatie op basis van het filmfragment en je eigen ervaringen. Je krijgt hiervoor Werkblad 3 van je docent.

Opdracht 5

Wissel de tips die je genoteerd hebt met elkaar uit. Je docent vertelt hoe je dat gaat doen. Vul Werkblad 3 zo nodig verder in.

Opdracht 6

Bekijk een filmfragment waarin nieuwslezeres Loretta Schrijver het nieuws voorleest. Wat valt je op? Wissel dat met de klas uit. Levert dit nog nieuwe tips op voor een goede presentatie? Noteer ze op Werkblad 3.

Opdracht 7

Over een tijdje ga je zelf een presentatie van 5 minuten verzorgen over een zelfgekozen onderwerp. Denk alvast na over welk onderwerp jij een presentatie wilt verzorgen.

LES 2: WAT IK GRAAG WIL VERTELLEN ... – Presenteren in de klas

Na deze les heb je jouw eigen presentatie voorbereid en weet je hoe je de presentatie van je klasgenoten kunt beoordelen aan de hand van een checklist.

Opdracht 8

Speel in een viertal het spel *Geen ja, geen nee, geen euh*. Je docent legt uit hoe het spel gaat.

Opdracht 9

Bedenk eerst voor jezelf: wat vond je lastig aan opdracht 8? Bespreek dat daarna met je viertal. Je docent zal een paar leerlingen vragen hun antwoord met de klas te delen.

Opdracht 10

Bekijk een filmfragment waarin een cursus gegeven wordt. Wat valt je op? Wissel dat klassikaal uit. Levert dit nog nieuwe tips op voor een goede presentatie? Noteer de tips op je Werkblad 3.

Opdracht 11

Je krijgt van je docent een checklist om presentaties te beoordelen. Bekijk de checklist. Zijn er nog punten die je wilt toevoegen uit jouw eigen lijstje met tips? Je docent doet klassikaal voor hoe je met de checklist kunt werken.

Opdracht 12

Je werkt eerst alleen, en je hebt een leeg vel papier nodig. In de vorige les heb je bedacht over welk onderwerp je een presentatie wilt geven. Noteer het onderwerp in het midden van het blad en noteer in twee minuten zo veel mogelijk woorden waar je aan denkt bij dit onderwerp. Overleg daarna in tweetallen over het volgende: Je hebt in de volgende les vijf minuten om een presentatie te verzorgen. Welke onderwerpen bespreek je wel en niet? En wat is de kern van wat je over het onderwerp wilt vertellen?

Opdracht 13

Bereid je presentatie individueel voor. Maak daarvoor gebruik van een presentatieschema. Vul hiervoor Werkblad 4 in. Dat krijg je van je docent.

Opdracht 14

Laat je ingevulde presentatieschema (op Werkblad 4) aan een klasgenoot zien en vertel wat je tijdens de presentatie wilt bespreken. Heeft je klasgenoot nog tips? Bekijk ook het presentatieschema van je klasgenoot. Heb jij nog tips voor je duo?

Opdracht 15

Deze opdracht doe je alleen.

Vul je presentatie op basis van de tips van je tweetalpartner aan. Bereid je presentatie goed voor. Tijdens de volgende les geef je een presentatie van 5 minuten.

LES 3: WAT IK GRAAG WIL VERTELLEN ... – Presenteren in de klas

Na deze les kun je feedback geven op een presentatie en weet je wat jouw leerdoelen zijn als het gaat om presenteren.

Opdracht 16

Jullie werken voor deze opdracht in een groepjes van vijf leerlingen. Verzorg een presentatie van 5 minuten voor de vier klasgenoten in je groepje. Houd daarbij de tips voor een goede presentatie en de punten uit de Checklist Presentatie in je hoofd.

Je groepsgenoten beoordelen je presentatie. Bespreek bij elke presentatie opnieuw met elkaar wie op welk onderdeel uit de checklist gaat letten. Er zijn vier onderdelen:

- (1) Geef ik de juiste informatie?;
- (2) Is de presentatie goed opgebouwd?;
- (3) Is de taal passend?;
- (4) Is de taal goed gebruikt?

Degene die het onderdeel 'Geef ik de juiste informatie?' beoordeelt, stelt een vraag over de presentatie.

Na afloop van elke presentatie bespreek je met elkaar wat goed ging en wat nog niet zo goed ging. Zorg dat je allemaal een keer je presentatie hebt gegeven én elk van de vier onderdelen hebt geobserveerd.

Opdracht 17

Je docent vraagt een paar leerlingen om hun presentatie klassikaal te geven.

Opdracht 18

Bedenk hoe je presentatie ging. Vul hiervoor individueel Werkblad 5 in, dat je van je docent krijgt.

3. Toelichting

Waarom deze opdracht?

In deze lessen leren de leerlingen waar ze aan moet denken als ze een presentatie geven. Ze oefenen met het geven van een presentatie en beoordelen de presentatie van klasgenoten. De leerlingen ontvangen niet – zoals vaak gebeurt – een vooropgesteld overzicht met punten waar ze tijdens hun presentatie aan moeten denken. Juist door analyse van voorbeelden leiden ze af wat aandachtspunten zijn bij het verzorgen van een presentatie. Ook evalueren is in deze opdracht belangrijk: de leerlingen beoordelen de presentatie van klasgenoten en hun eigen presentatie op basis van criteria en reflecteren op elkaars en eigen handelen. Daarnaast is er aandacht voor sociale en culturele vaardigheden: het is belangrijk dat de leerlingen het verschil tussen formele en informele situaties kunnen hanteren en op basis daarvan de juiste keuze voor een passend register voor hun presentatie kunnen maken.

Wat wordt van leerlingen gevraagd?

LES 1

Het schema hieronder laat zien op welke momenten en op welke manier de leerlingen samenwerken in deze les:

Opdracht	Klassikaal	Individueel	Duo	Viertal
1				X
2	X	X		X
3	X			
4				X
5	X			
6	X			
7		X		

In deze les ervaren de leerlingen welke aandachtspunten er toe doen bij het verzorgen van een presentatie. Om te beginnen spelen ze hiertoe het spel *Taboewoorden* en bekijken ze filmfragmenten. Daarnaast wisselen ze met elkaar – op basis van de filmfragmenten en eigen ervaringen – uit waar een goede presentatie aan moet voldoen. De tips leggen ze vast in een document dat de leerlingen in de komende lessen steeds verder aanvullen en verfijnen.

LES 2

Het schema hieronder laat zien op welke momenten en op welke manier de leerlingen samenwerken in deze les:

Opdracht	Klassikaal	Individueel	Duo	Viertal
8				X
9	X	X		X
10	X			
11	X			
12		X		
13		X		
14			X	
15		X		

Tijdens deze les ervaren leerlingen op basis van beeld- en geluidsfragmenten en het spelen van een spel (*Geen ja, geen nee, geen euh*) opnieuw welke aandachtspunten er zijn bij het verzorgen van een presentatie. U introduceert de Checklist Presentatie geven 2F en doet aan de hand van het lesmateriaal van de Campagne Leersucces hardop denkend voor hoe de leerlingen elkaars presentatie kunnen beoordelen. De leerlingen denken aan de hand van een presentatieschema na over de invulling van hun presentatie.

LES 3

Het schema hieronder laat zien op welke momenten en op welke manier de leerlingen samenwerken in deze les:

Opdracht	Klassikaal	Individueel	Duo	Vijftal
16				X
17	X			
18		X		

Tijdens deze les verzorgen de leerlingen in groepjes van vijf hun presentatie. Aan de hand van de checklist – waarvan de inhoud verdeeld wordt over de vier observatoren – wordt de presentatie van elke leerling beoordeeld. Na afloop van elke presentatie vindt er een korte evaluatie plaats. Enkele leerlingen worden uitgenodigd om hun presentatie klassikaal te verzorgen. Hun leerervaringen leggen de leerlingen vast in een evaluatiedocument. Zo kunnen ze terugkijken als ze een volgende keer opnieuw een presentatie moeten verzorgen. De ervaring leert dat dat niet vanzelf gaat: u zult de leerlingen daar dan nog op moeten wijzen.

Wat wordt van de docent gevraagd?

Hieronder wordt bij enkele opdrachten uit deze lessen aangegeven wat er voorbereid moet worden door de docent of wat aandachtspunten zijn tijdens de uitvoering van de lessen.

LES 1

- Kopieer voor alle leerlingen de opdrachtbeschrijving.
- Kopieer voor elk viertal Werkblad 1 en zorg dat de kaartjes zijn uitgeknipt.
- Kopieer voor alle leerlingen Werkblad 2 en 3.
- Zorg voor een leeg vel papier voor elke leerling.
- Zorg voor apparatuur waarmee de volgende filmfragmenten kunnen worden afgespeeld:
 - Guido Weijers – Spreekbeurt
<http://zurevla.nl/2008/06/05/guido-weijers-spreekbeurt-over-kippen/>
 - Loretta Schrijver – Nieuws in straattaal: <http://www.youtube.com/watch?v=Bcxf9ElaElo>

Opdracht 1

Uitleg Taboewoorden: Je maakt twee teams en je krijgt van je docent een stapeltje kaartjes. Eén speler van team 1 pakt het bovenste kaartje en beschrijft aan de andere speler van team 1 het woord dat bovenaan staat. Maar het moeilijke is: je mag de woorden die onder dit woord staan *niet* gebruiken – dit zijn taboewoorden. Elk goed geraden woord binnen 30 seconden levert één punt op. Eén speler van team 2 kijkt mee op het kaartje, om te controleren of er geen taboewoorden worden gebruikt. Als er toch een taboewoord wordt gebruikt, gaat het punt naar het andere team. Je mag het woord niet in een andere taal zetten en je mag geen delen van taboewoorden gebruiken. Dus bij bijvoorbeeld het woord 'ijshockey' mag je niet zeggen: 'het is een soort hockey'. Je mag het woord ook niet aanwijzen.

Opdracht 2

U kunt hierbij de werkvorm 'denken-delen-uitwisselen' gebruiken. U vraagt de leerlingen eerst om de vraag voor henzelf en in hun hoofd te beantwoorden. Daarna delen ze hun antwoord met het viertal. En tot slot nodigt u enkele leerlingen uit om klassikaal hun antwoord met de medeleerlingen te delen.

Opdracht 5

Bij de uitwisseling van de antwoorden kan de volgende werkvorm worden gebruikt: Uit elk groepje gaat één leerling staan. De antwoorden die de groepjes hebben gegeven, worden besproken. Hierbij krijgen de groepjes om en om het woord. Als een antwoord genoemd wordt dat een ander groepje ook heeft genoteerd, wordt daar een vinkje voor gezet. Als alle antwoorden van een groepje genoemd zijn, gaat de leerling die staat zitten. Zo weet u als docent zeker dat alle antwoorden besproken zijn. Wellicht dat u nog wat antwoorden moet aanvullen.

Enkele gouden tips voor het geven van een goede presentatie

VOORBEREIDING

- Oefen je presentatie een paar keer voor de spiegel.
- Denk goed na over de opbouw van je presentatie (niet van de hak op de tak).
- Je leest je presentatie niet voor. Je hebt het verhaal in je hoofd zitten en kunt eventueel een spiekblaadje met daarop wat kernwoorden gebruiken ('puntenbriefje').

SPREEKWIJZE

- Duidelijk praten, goed stemvolume.
- Goed tempo (niet te snel!).

HOUDING

- Zoek oogcontact met het publiek.
- Denk aan je houding: rechtop staan, niet friemelen (armen rustig naast het lichaam, eventueel handen over elkaar).

Opdracht 6

Bespreek klassikaal na: Wat gebeurt hier? Is het passend? Eventueel kan de werkvorm 'denken-delen-uitwisselen' (zie opdracht 2) worden ingezet. Benadruk dat het belangrijk is om je taalgebruik af te stemmen op de context.

LES 2

- Kopieer voor alle leerlingen Werkblad 4
- Kopieer voor alle leerlingen de Checklist Presentatie geven 2F van Campagne Leersucces (ITTA, 2012): <http://www.campagneleersucces.nl/producten/checklist-presentatie-geven-2f-28>
- Zorg voor apparatuur waarmee de volgende filmfragmenten kunnen worden afgespeeld:
 - Draadstaal – Cursus Brabants: <http://www.youtube.com/watch?v=HAYkbXwkuH0>
- Tijdens de les doet u hardop denkend voor hoe de leerlingen met de Checklist Presentatie geven 2F kunnen werken. [Hoe u dit modellen kunt aanpakken en de concrete voorbeelden die u hierbij kunt geven staan uitgewerkt op: http://www.campagneleersucces.nl/producten/checklist-presentatie-geven-2f-28](http://www.campagneleersucces.nl/producten/checklist-presentatie-geven-2f-28). Klik op 'Handleiding'.

Opdracht 8

Uitleg *Geen ja, geen nee, geen euh*: Je speelt deze opdracht in viertallen. Eén speler van team 1 is de verteller. De twee spelers uit team 2 mogen hem/haar een minuut lang vragen stellen. De speler van team 1 mag geen ja, geen nee en geen euh zeggen. Lukt dat? Dan krijgt team 1 een punt. Lukt dat niet? Dan gaat het punt naar team 2. Daarna wisselen de rollen.

Opdracht 9

Bij opdracht 9 legt u met de leerlingen een link tussen het spel en het geven van een presentatie. De tip die hieruit te filteren is dat het heel vervelend luisteren is als je heel veel 'euh' zegt bijvoorbeeld. En doordat je geen ja of nee mag zeggen, moet je wel gevarieerd taalgebruik gebruiken en dingen uitleggen. Dat maakt je presentatie ook leuker of prettiger om naar te luisteren.

U kunt hierbij de werkvorm 'denken-delen-uitwisselen' gebruiken. U vraagt de leerlingen eerst om de betreffende vraag voor zichzelf en in hun hoofd te beantwoorden. Daarna delen ze hun antwoord met het viertal. En tot slot nodigt u enkele leerlingen uit om klassikaal hun antwoord met de medeleerlingen te delen.

Opdracht 11

U doet hardop denkend voor hoe de leerlingen kunnen werken met de Checklist Presentatie geven. Hiervoor maakt u gebruik van de Handleiding Checklist Presentatie geven (<http://www.campagneleersucces.nl/producten/checklist-presentatie-geven-2f-28>). Op blz. 3, 4 en 5 staan verschillende verwijzingen naar voorbeeldfragmenten genoemd en een beschrijving hoe u deze voorbeeldfragmenten kunt gebruiken om door middel van hardop denkend voordoen aan de leerlingen te verduidelijken hoe ze de checklist moeten invullen.

LES 3

Opdracht 16

Voordat de leerlingen elkaar feedback geven, kunt u (klassikaal) aandacht besteden aan wat goede, constructieve feedback is. Goede feedback kenmerkt zich doordat u start met benoemen wat goed ging en daarna een tip geeft. U vertelt wat u niet zo goed vond en beschrijft wat de leerling anders kan doen. U geeft uw feedback zo veel mogelijk weer in termen van concreet gedrag. Wellicht dat u de leerlingen met de organisatie moet helpen door voorafgaand duidelijk aan te geven wat er van iedereen in het vijftal gevraagd wordt. Benadruk dat iedereen bij elke nieuwe presentatie een ander onderdeel van de Checklist kiest.

De Checklist Presentatie geeft weer wat leerlingen moeten kunnen op 2F niveau. Deze lessenserie is ontwikkeld voor leerlingen van klas 2 vmbo-kb. Het is daarom helemaal niet erg als de leerlingen op bepaalde punten wellicht nog op een wat lager niveau scoren; ze zitten immers pas in de onderbouw. U kunt ervoor kiezen de checklist wat aan te passen, als u inschat dat de inhoud te hoog gegrepen is en niet past bij het niveau van de klas

WERKBLAD 1

Taboewoorden

<u>paraplu</u> <ul style="list-style-type: none">• regen• hoofd• nat	<u>vork</u> <ul style="list-style-type: none">• prikken• bestek• lepel	<u>boek</u> <ul style="list-style-type: none">• lezen• letters• kaft
<u>gokken</u> <ul style="list-style-type: none">• geld• casino• kansspel	<u>voetbal</u> <ul style="list-style-type: none">• sport• doelpunt• schoppen	<u>dansen</u> <ul style="list-style-type: none">• bewegen• muziek• springen
<u>trompet</u> <ul style="list-style-type: none">• muziek• instrument• blazen	<u>pen</u> <ul style="list-style-type: none">• schrijven• school• potlood	<u>hotel</u> <ul style="list-style-type: none">• slapen• vakantie• luxe

WERKBLAD 2

Beoordeling spreekbeurt

Goed	Niet goed

WERKBLAD 3

Gouden tips voor het geven van een goede presentatie

Tip 1:

Tip 2:

Tip 3:

Tip 4:

Tip 5:

Tip 6:

Tip 7:

Tip 8:

Tip 9:

Tip 10:

WERKBLAD 4

Presentatieschema

Wat is het onderwerp van mijn presentatie?	
Bedenk wat je tijdens de presentatie wilt vertellen. Zet in het midden het onderwerp van je presentatie. Daar omheen zet je de dingen waar je aan denkt. Zet een streep onder de dingen die terug moeten komen in jouw presentatie.	
Waarom kies je dit onderwerp?	
Geef aan wat het doel is van je presentatie	
In het begin van mijn presentatie vertel ik (noteer in trefwoorden):	

In het middenstuk van mijn presentatie vertel ik (noteer in trefwoorden):	
Aan het einde van mijn presentatie vertel ik (noteer in trefwoorden):	
Wat zijn aandachtspunten voor mij tijdens de presentatie?	

WERKBLAD 5

Hoe ging het?

1. Wat ging goed bij het voorbereiden van de presentatie?

2. Wat zou je de volgende keer anders doen bij het voorbereiden van de presentatie?

3. Wat ging goed bij het geven van de presentatie?

4. Wat zou je de volgende keer anders doen bij het geven van de presentatie?

5. Welke feedback kreeg je?

